

Stand van de Uitvoering 2025/2026

Inleiding

Deze rapportage richt zich op de klimaatinstrumenten waarvoor de NEa verantwoordelijk is, zoals het EU Emissiehandelssysteem (inclusief nieuwe onderdelen als ETS2 en zeevaart), de verplichtingen voor hernieuwbare energie voor vervoer en aanvullende instrumenten zoals CBAM en nationale CO₂-heffingen.

We bekijken deze instrumenten vanuit onze rol als toezichthouder, gericht op naleving en uitvoerbaarheid, en vullen die rol aan met een bredere, signalerende blik op de werking van het stelsel als geheel.

Met deze rapportage brengen we die praktijk in beeld. We laten zien hoe de uitvoering verloopt, waar knelpunten ontstaan en wat dat betekent voor de effectiviteit van het beleid.

De klimaatinstrumenten waar de Nederlandse Emissieautoriteit (NEa) toezicht op houdt, functioneren, maar staan onder toenemende druk. De complexiteit van regelgeving neemt toe, het tempo van beleidsontwikkeling ligt hoog en de voorspelbaarheid van beleid staat onder spanning. Dat raakt direct de uitvoerbaarheid en effectiviteit van het stelsel. In de Stand van de NEa geven we inzicht in de uitvoering en effecten van de instrumenten waar de Nederlandse Emissieautoriteit (NEa) verantwoordelijk voor is.

We kiezen voor een brede reflectie, wat past bij onze brede taakopvatting. Hiermee willen we bijdragen aan het publiek vertrouwen in ons als toezichthouder. Met die visie als vertrekpunt, reflecteren we vanuit twee invalshoeken:

1. Reflectie op de uitvoerbaarheid van de regelgeving, onder andere aan de hand van het naleefgedrag en onze inzet op verbetering van de uitvoerbaarheid;
2. Reflectie op de werking en de effectiviteit van het stelsel aan regels in termen van de publieke belangen die de NEa dient.

Inhoudsopgave

1

Uitvoerbaarheid van de regelgeving 5

1.1 Context 5

1.2 Verbeterbehoefte 5

1.3 Naleefgedrag 7

2

Effectiviteit van de regels 9

2.1 Uitdagingen in het EU ETS 10

2.2 Uitdagingen bij Hernieuwbare energie 10

2.3 Belangrijke aandachtspunten 10

3

Impact & Conclusie 13

3.1 Impact op werkwijzen van de NEa 13

3.2 Conclusie 14

1

Uitvoerbaarheid van de regelgeving

1.1 Context

Het takenpakket van de NEa is de afgelopen jaren flink gegroeid. Er vallen nu meer emissies onder ons toezicht en de doelgroep is groter en gevarieerder geworden. Wanneer we kijken naar de totale CO₂-emissie binnen Nederland is inmiddels ruwweg 80% onder ons toezicht komen te vallen. Naast emissies binnen Nederland hebben wij via de EU-ETS regels voor zee- en luchtvaart en de CBAM ook taken op broeikasgasemissies buiten de EU.

Ook is het tempo waarin nieuwe regelgeving wordt ingevoerd flink opgeschroefd. Met name door het ambitieuze Fit for 55-pakket van de EU. We onderschrijven de ambities, die zowel nationaal (zoals vastgelegd in het coalitieakkoord) als op Europees niveau vooralsnog overeind staan. Door geopolitieke spanningen (hoge energieprijzen en afhankelijkheid van import) en zorgen over de concurrentiepositie van Europa groeit de twijfel of de klimaatdoelen haalbaar blijven. Een zorgelijke ontwikkeling, want marktinstrumenten zoals het Emissiehandelssysteem (ETS), zijn alleen effectief bij consistent beleid zodat bedrijven een stabiel kompas hebben waarop ze kunnen sturen. Wat we nu zien, is dat regels al worden aangepast nog voordat de implementatie goed en wel is gestart. Het groeiende aantal instrumenten en doelgroepen leidt niet alleen tot complexere regelgeving, maar ook tot meer onderlinge wisselwerking tussen de instrumenten. Met alle uitdagingen van dien. Hoe hoger de snelheid van het wetgevingsproces, hoe minder aandacht er is voor de uitvoerbaarheid. En dat is risicovol, want in combinatie met de toenemende maatschappelijke en politieke discussie kan dit leiden tot minder voorspelbaar beleid.

1.2 Verbeterbehoefte

De NEa signaleert dat beleidsmakers weliswaar doordrongen zijn van het belang van goede uitvoerbaarheid. Toch is uitvoerbaarheid in de politieke afweging vaak ondergeschikt aan andere belangen.

Om deze trend te doorbreken en de uitvoerbaarheid van regels daadwerkelijk te verbeteren, moeten beleidsmakers en de politiek nadrukkelijker sturen op de thema's:

- Voorkom onnodige complexiteit
- Inzet op IT: slimme tools voor betere naleving
- Besteed op EU-niveau meer aandacht aan uitvoerbaarheid bij totstandkoming wetgeving
- Zorg tijdig voor duidelijkheid en rechtszekerheid
- Meer structurele aandacht voor harmonisering van toezicht en handhaving

Voorkom onnodige complexiteit

Complexe regels zijn soms onvermijdelijk, omdat de werkelijkheid niet altijd eenvoudig is. Vaak ontstaat complexiteit doordat regels specifieke doelgroepen moeten bedienen. Zo verschilt de jaarverplichting voor hernieuwbare energie per sector (wegvervoer, zeevaart, binnenvaart), omdat de omstandigheden in deze sectoren verschillen.

We weten soms de complexiteit te verminderen, bijvoorbeeld door het instellen van een deelnamedrempel. Voor CBAM is het, dankzij intensieve samenwerking met het beleidsdepartement, gelukt om de Europese Commissie te overtuigen de drempel voor toetreding te verhogen. Het aantal deelnemers in Nederland daalde van ongeveer 10.000 naar circa 1.000, terwijl de emissies die onder CBAM vallen nauwelijks afnamen.

Door de complexiteit steekt de NEa meer energie in goede nalevingshulp. Dat is vaak heel effectief en (maatschappelijk) efficiënt. Goede nalevingshulp leidt tot betere naleving, meer acceptatie en begrip voor de regelgeving en draagt positief bij aan het vestigingsklimaat. Maar soms zijn regels zó complex, dat naleving alleen nog mogelijk is als de NEa arbeidsintensieve en individuele ondersteuning biedt. In dat geval is de balans zoek. Dergelijke

nalevingshulp kan leiden tot negatieve beeldvorming over het beleid. Bovendien zijn er grenzen aan de mogelijkheden voor nalevingshulp. Niet alleen vanwege de uitvoeringskosten, maar ook omdat niet alle complexiteit op deze manier kan worden opgelost of verzacht.

Inzet op IT: slimme tools voor betere naleving

Informatietechnologie speelt een belangrijke rol bij het beheersen van complexiteit. De NEa zet in op de ontwikkeling van goede IT-ondersteuning voor onze doelgroepen. En met succes. Het Emissiehandelsportaal (EHP) wordt gewaardeerd door gebruikers, en met het Marktinkomstenverslagportaal (MIV-portaal) hebben we de ingewikkelde regels rond de inframarginale elektriciteitsheffing hanteerbaar gemaakt. Tegelijkertijd zien we dat de ontwikkeling van IT-systemen voor nieuwe Europese instrumenten niet altijd goed aansluit op de uitvoeringspraktijk. Het gevolg van deze problemen is dat we extra ondersteuning moet bieden aan bedrijven. Vrijwel zeker is dan dat de nalevingspercentages lager zijn. Dit zien we met name bij het ETS Zeevaart-portaal (Thetis) en de Uniedatabase voor biobrandstoffen. We erkennen de complexiteit, maar pleiten voor vroegtijdige betrokkenheid van lidstaten bij de ontwikkeling van deze hulpmiddelen, zodat tijdige bijsturing mogelijk is.

Besteed op EU-niveau meer aandacht aan uitvoerbaarheid bij totstandkoming wetgeving

Op nationaal niveau is de NEa gematigd positief en boekt resultaat: we zorgen voor structurele aandacht voor uitvoerbaarheid en onze inbreng leidt regelmatig tot concrete verbeteringen. Onze expertise wordt gewaardeerd, maar soms wint uitvoerbaarheid het niet van andere belangen. Dat komt ook doordat uitvoerbaarheid geen absolute maatstaf is. Een uitvoeringstoets concludeert zelden 'onuitvoerbaar', terwijl aanpassingen wel nodig kunnen zijn. Daarom gaan we kritischer kijken en scherper discussiëren over de kosten en ongewenste effecten van beleid. Bij de CO₂-heffing bijvoorbeeld, concluderen we achteraf dat we te makkelijk complexiteit accepteerden, zonder de nadelen duidelijk te benoemen.

Op Europees niveau schiet de aandacht voor uitvoerbaarheid in het wetgevingsproces tekort. Hoewel er procedurele waarborgen zijn, werken die vaak onvoldoende. Besluitvorming speelt zich deels buiten ons zicht af, en zowel de Raad als het Europees Parlement voegen extra complexiteit toe. Bovendien heeft de Europese Commissie weinig zicht op de dagelijkse praktijk, waardoor signalen over uitvoerbaarheid niet altijd serieus genomen worden. De gevolgen zijn onnodige 'reparaties achteraf'. Soms met succes, door samen met het beleidsdepartement en de Europese Commissie te overleggen. Om dit te verbeteren, gaan we nog intensiever samenwerken met toezichthouders uit andere lidstaten. Dat doen we al in het Compliance Forum voor het ETS en in Refurec voor hernieuwbare energie. Een aanpak die we nu uitbreiden naar andere instrumenten in ons beleidsterrein. Daarnaast gaan we, samen met het beleidsdepartement, actief zoeken naar manieren om uitvoerbaarheid hoger op de Europese agenda te zetten. Dat sluit aan bij de ambitie van de Commissie om wetgeving beter uitvoerbaar te maken.

Zorg tijdig voor duidelijkheid en rechtszekerheid

Bedrijven moeten kunnen vertrouwen op stabiel beleid. Dat klinkt vanzelfsprekend, maar is niet altijd het geval. Regelgeving komt soms te laat, zoals bij grensoverschrijdend CO₂-transport. Ook wordt Europees CO₂-beleid nationaal uitgebreid, om kort daarna weer te worden aangepast of zelfs afgeschaft, zoals bij de CO₂-heffing. Bedrijven moeten weten waar zij aan toe zijn. Deze abrupte koerswijzigingen zijn technisch uitvoerbaar, maar ondermijnen het draagvlak en de effectiviteit van het beleid. Om een gelijk speelveld in de EU te waarborgen, pleit de NEa ervoor zoveel mogelijk beleid op EU-niveau vast te stellen.

Meer structurele aandacht voor harmonisering van toezicht en handhaving

Nu de (financiële) belangen groeien, wordt een gelijk speelveld binnen de EU nog belangrijker. Lidstaten verschillen in de uitvoering van toezicht en handhaving, wat de gelijkheid kan ondermijnen. We hebben dit aangekaart tijdens de ETS-review en gaan de samenwerking met Europese

toezichthouders structureren en intensiveren om de verschillen te verkleinen. Daarvoor willen we weten hoe onze werkwijze zich verhoudt tot die van onze Europese collega's. Het maakt immers verschil of handhaving wordt uitgevoerd door specialisten of door inspecteurs met brede taken. Daarom nemen we het initiatief tot een kleinschalig onderzoek, mogelijk via de bestaande Taskforces of ReFurec. Zo leren we actief van anderen, met oog voor zowel het level playing field als de kwaliteit van ons eigen werk. En wie weet levert het ook efficiëntiewinst op.

1.3 Naleefgedrag

Naleefgedrag laat zien hoe regels in de praktijk werken. Waar uitvoeringstoetsen voorafgaan aan wetgeving, geeft de daadwerkelijke naleving achteraf het echte beeld: goed uitvoerbare regels leiden tot betere naleving, slecht uitvoerbare regels leiden juist sneller tot tekortkomingen.

EU ETS

Bij de nieuwere onderdelen van het EU-ETS (zoals ETS-2 en Zeevaart) is sprake van een leercurve. De naleving is nog niet perfect, maar wel relatief goed. Mede dankzij de inzet van betrokken bedrijven. In de gevestigde sectoren (industrie, energie en luchtvaart) is de naleving overwegend goed, door jarenlange ervaring bij zowel de NEa als bedrijven. Moedwillige overtredingen komen zelden voor en er is een hoge nalevingsbereidheid. We zien wel een toenemende neiging bij stationaire installaties om grijze gebieden te benutten om deelname aan het EU-ETS te ontlopen of kosten te beperken.

Hernieuwbare Energie

Bij Hernieuwbare Energie voor vervoer is de jaarverplichting voor 2024 gehaald en de naleving goed. Maar dat vertelt niet het hele verhaal. Met name bij lange handelsketens is in deze sector sprake van een relatief hoge misbruik- en fraudegevoeligheid. Dit wordt nog versterkt door de complexiteit van de regelgeving. We signaleren dat de naleving verderop in de keten soms tekortschiet, bijvoorbeeld bij het vertalen van wettelijke eisen naar regels in duurzaamheidsschema's, bij certificeringsprocessen, bij het classificeren van afvalstromen of residuen en bij opmaken van massabalansen. De risico's komen voor een deel voort uit de complexiteit van de regels. Daarom moeten wij een breder beeld krijgen van hoe het heel stelsel functioneert. Dat betekent dat we niet alleen kijken naar Nederland, maar ook buiten Nederland. Onze ambitie is dat we meer inzicht krijgen in en invloed hebben op de risico's.

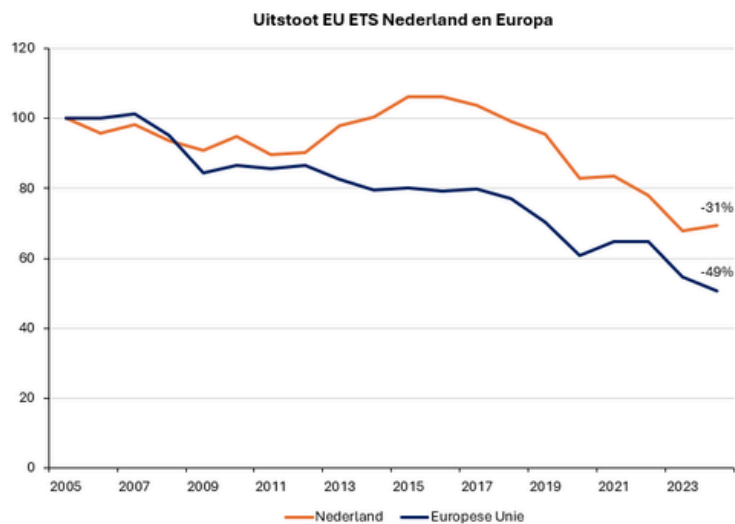

2

Effectiviteit van de regels

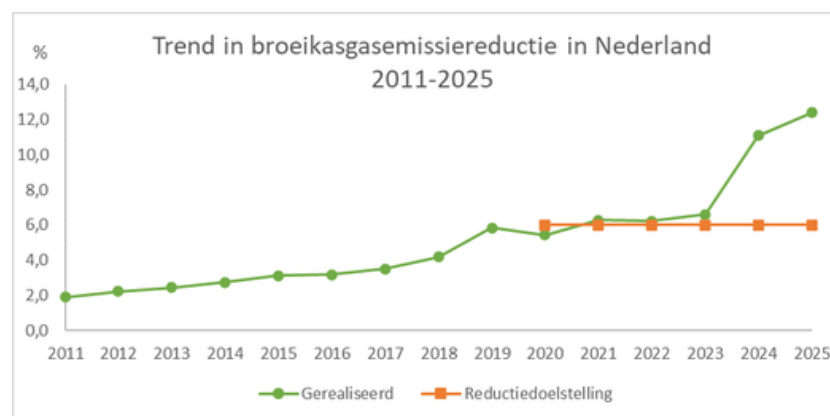
We maken een eerste stap in het systematisch evalueren van effectiviteit. Want alleen door kritisch naar resultaten te kijken, kunnen we ons werk blijvend verbeteren. Onze taak stopt namelijk niet bij het correct toepassen van wetgeving. Dat past bij onze brede rolopvatting. We kijken ook of het achterliggende doel is gediend. En welke andere effecten, positief of negatief optreden. Kortom, in welke mate wordt het publieke belang gediend? Dit zijn complexe vragen zonder pasklare antwoorden. We beschouwen het als onze verantwoordelijkheid om hier actief informatie over te verzamelen en te delen. Dit is een ambitie voor de lange termijn, die om gerichte stappen vraagt. Daarom stellen we een onderzoeksagenda op om onze reflectieve rol te versterken. Ook verkennen we samenwerkingsmogelijkheden met kennisorganisaties zoals het Planbureau voor de Leefomgeving.

Figuur 2: ontwikkeling in CO₂-emissie stationaire installaties

Ontwikkeling

In onderstaande grafieken tonen we de ontwikkeling van de CO₂-emissies van stationaire installaties (industrie en energiesector) en de inzet van hernieuwbare energie (in termen van bereikte emissiereductie) over de afgelopen jaren. In beide gevallen is er een duidelijke positieve ontwikkeling zichtbaar.

Figuur 3: De mate van emissiereductie bij brandstoffen voor vervoer

2.1 Uitdagingen in het EU ETS

Het EU-ETS levert een belangrijke bijdrage aan de emissiereductie. Dat wordt breed onderschreven. Figuur 2 op de voorgaande pagina geeft aan dat de CO₂-emissies van stationaire installaties sinds 2005 sterk zijn gedaald. Uit onderzoek [1] blijkt dat de administratieve lasten en uitvoeringskosten van het EU ETS-1 relatief beperkt zijn in verhouding tot de omvang, de opbrengsten en het grote klimaat- en marktbelang van het systeem. Tegelijkertijd zien we duidelijke uitdagingen. Zo publiceren we jaarlijks de CO₂-efficiëntiecijfers van de Nederlandse industrie in het ETS [2]. In de rapportage worden de verschillende sectoren van de Nederlandse industrie vergeleken met de Europese benchmark. De afstand tot die benchmark bepaalt in hoeverre een industriële installatie zijn uitstoot kan afdekken met gratis emissierechten. In de laatste versie zien we dat er nog geen trendbreuk is in de CO₂-efficiëntie. Een belangrijk deel van de Nederlandse industrie boekt dus te weinig vooruitgang. De efficiëntieverbetering die we zien, is vooral het effect van verschillen in productieniveaus en dus niet het gevolg van investeringen in verduurzaming. Omdat het aantal gratis rechten voor de industrie snel wordt afgebouwd, zullen de kosten van CO₂-uitstoot in het ETS verder stijgen. Tegelijkertijd nemen de signalen toe dat het ETS op zichzelf niet altijd zorgt voor een sluitende businesscase voor verduurzaming.

2.2 Uitdagingen bij Hernieuwbare energie voor vervoer

Figuur 3 op de voorgaande pagina komt uit de jaarlijkse Rapportage hernieuwbare Energie voor Vervoer in Nederland [3]. Deze rapportage geeft een toelichting op de totale hoeveelheid ingeboekte hernieuwbare energie, inclusief de hoeveelheid dubbeltellende biobrandstoffen. Ook gaat het in op de duurzaamheidskenmerken zoals de aard en herkomst van de grondstoffen, en de gehanteerde duurzaamheidssystemen in Nederland. De figuur laat zien dat het tot nu toe lukt om de reductiedoelstellingen te halen. Uit de rapportage zijn ook risico's af te leiden. Hogere ambities en bijbehorende prikkels op de markt leggen meer druk op de al langer

bestaande kwetsbaarheden in het systeem. Zo is het toezicht op de naleving van de duurzaamheidseisen in lange, internationale leveringsketens uitdagend voor de NEa (meer hierover bij onderstaande alinea's over "Impact op werkwijzen van de NEa"). Een andere kwetsbaarheid is bijvoorbeeld de grote afhankelijkheid van andere landen. Nederland levert zelf slechts 4% van de grondstoffen van de ingezette biobrandstoffen en ongeveer 70% komt van buiten de EU.

[1] [Administratieve lasten EU ETS beperkt, ruimte voor gerichte verbeteringen](#) | [Nederlandse Emissieautoriteit](#)

[2] Zie [ETS Stationair](#) | [Nederlandse Emissieautoriteit](#)

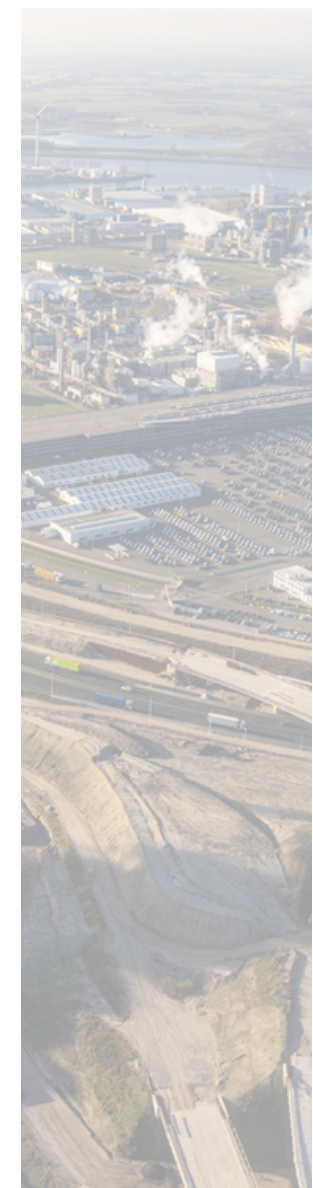
[3] [Rapportage Hernieuwbare Energie voor Vervoer](#) | [Nederlandse Emissieautoriteit](#)

2.3 Belangrijke aandachtspunten

Het publieke belang waar we voor staan is een klimaatneutrale samenleving en een groene, toekomstbestendige economie. Maar dat belang komt onder druk te staan door een groeiend gebrek aan zekerheid en voorspelbaarheid in het beleid.

Druk op zekerheid en voorspelbaarheid ondermijnt effectiviteit

De kracht van de marktinstrumenten waar we toezicht op houden, ligt in hun vermogen om bedrijven langetermijnperspectief te bieden. Wanneer bedrijven weten waar ze aan toe zijn, kunnen ze gerichte investeringsbeslissingen nemen. Die voorspelbaarheid staat nu onder druk. Zo is de verplichting om emissierechten in te leveren in het nieuwe emissiehandelssysteem EU ETS-2 met een jaar uitgesteld. Bij Hernieuwbare energie zien we onder andere een late keuze in de implementatie van de RED III (voor zowel de grondslag voor de jaarverplichting als voor de verplichting voor zeevaart). Daarnaast zijn er verplichtingen uitgesteld: de bijmengverplichting voor Groen Gas (al voor de tweede keer) en de regels voor waterstof in de industrie. Zulke ingrepen tasten de effectiviteit van het

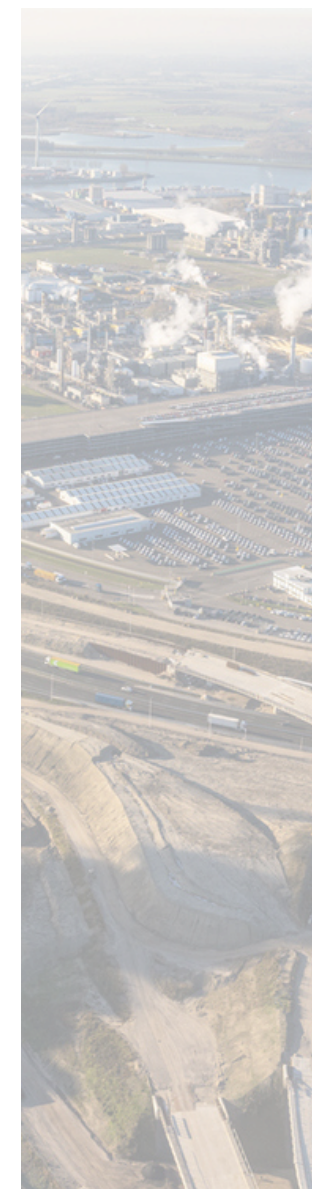

beleid en het concurrentievermogen aan. Bij minder voorspelbaar beleid nemen bedrijven andere investeringsbeslissingen. In het publieke debat worden concurrentievermogen en klimaatneutraliteit soms tegenover elkaar gezet. Dat is op de lange termijn onjuist. Juist om concurrerend te blijven, is het nodig te werken aan klimaatneutraliteit.

Prijsprikkels verliezen effect zonder beschikbare alternatieven

Er is een fundamentele verschuiving gaande. Tot nu toe waren stapsgewijze aanpassingen vaak voldoende om de beleidsdoelen te halen. We komen nu in de fase dat verdere stappen naar klimaatneutraliteit een echte omslag vergen, waarvoor grote investeringen nodig zijn. Tegelijkertijd is het handelingsperspectief op veel vlakken nog onvoldoende (denk aan: netcongestie, beschikbaarheid hernieuwbare waterstof en biomassa). Hierdoor kunnen marktinstrumenten minder goed hun werk doen. Hierdoor zorgt de prijs voor het uitstoten van een ton CO₂ op zichzelf nog niet voor significante verduurzaming.

Waar bovengenoemde hernieuwbare alternatieven voor energie en grondstoffen nog onvoldoende beschikbaar zijn, doet beprijzing en normering van CO₂-uitstoot vooral pijn en leidt het niet tot een groene, toekomstbestendige economie. Het gevaar is dat CO₂-reductie, als die al bereikt wordt, leidt tot grijze krimp in plaats van groene groei. Om dat te voorkomen, moet er meer gedaan worden om de beschikbaarheid van alternatieven te bevorderen. In dat kader is het goed om weer te benadrukken dat klimaatinstrumenten meer inhouden dan alleen beprijzing en normering. Het EU-ETS en andere klimaatinstrumenten leiden ook tot aanzienlijke financiële opbrengsten. De vraag is of deze in alle gevallen effectief worden besteed. Voor een effectief klimaatbeleid is het nodig om hier kritisch naar te kijken, op nationaal en Europees niveau.

3

Impact & conclusie

De eerder geschetste ontwikkelingen hebben gevolgen voor de rol en de werkwijze van de NEa. Deze zetten wij hierna uiteen, samen met een puntsgewijze conclusie van deze Stand van de NEa.

3.1 Impact op werkwijzen van de NEa

Om effectief toezicht te kunnen blijven houden, moeten we onze werkwijze op een aantal punten aanpassen. Dit betekent dat we onze rol verbreden: van het toezien op naleving naar het actief duiden van de werking van het stelsel en de bijdrage aan het publieke belang. Bij het beoordelen van bestaand en nieuw beleid gaat de NEa haar blik verder verbreden. De volgende punten hebben betrekking op hoe en waarom onze werkwijze verandert.

Publiek belang meewegen

Waar we in onze beleidsadviesing voorheen al keken naar technische uitvoerbaarheid, uitlegbaarheid en het behalen van beleidsdoelen, voegen we daar steeds nadrukkelijker het brede publieke belang bij: In hoeverre draagt dit instrument echt bij aan zowel klimaatneutraliteit als groene bedrijvigheid? Als dat niet het geval is, zoeken we actief naar manieren om dat te bereiken. We hebben niet alle antwoorden, maar brengen wel de kennis en signalen die we hebben in, omdat dat bijdraagt aan een effectieve transitie.

Internationale duurzaamheidsketens: toezicht met grenzen

Bij de instrumenten die lange (internationale) leveringsketens van hernieuwbare energie moeten waarborgen, stuiten we op uitdagingen. We kunnen niet altijd betrouwbare uitspraken doen over de effectiviteit. Juridisch zijn onze bevoegdheden beperkt tot Nederland. Praktisch is het bijna onmogelijk om volledige transparantie te krijgen in complexe, wereldwijde ketens. In deze ketens wordt primair gewerkt met privaat toezicht, uitgevoerd door conformiteitsbeoordelingsinstanties: CBI's. Dit private toezicht is belangrijk, omdat de overheid niet overal kan zijn om te

controleren. Het toezicht van de NEa op de CBI's (tweedelijns toezicht) is een aanvulling op het private toezicht en kan daarom nooit volledig sluitend zijn. Dat brengt risico's met zich mee. Wanneer er misstanden zijn, kunnen we die wel rapporteren, maar niet zelf corrigeren. De vraag is of dat voldoende afschrikwekkend werkt. Bovendien is tweedelijns toezicht moeilijk uit te leggen aan het publiek: zelfs als wij geen problemen constateren, kunnen er in de praktijk toch tekortkomingen zijn bij gecertificeerde partijen. Ons onderzoek [1] naar de duurzaamheid van houtpellets uit Maleisië laat zien hoe kwetsbaar deze systematiek is.

Om onze rol voor hernieuwbare energie effectiever in te vullen, investeren we in een sterkere informatiepositie over mondiale duurzaamheidsketens. We gaan meer onderzoek doen naar hoe duurzaamheids certificering werkt en welke neveneffecten het heeft. Zo kunnen we beter waarborgen dat de regels daadwerkelijk bijdragen aan het publieke belang. We doen dit binnen onze toezichthoudende bevoegdheden, maar zoeken ook buiten die bevoegdheden naar manieren om impact te hebben. Zo zullen we zelf ter plaatse van de herkomst van de grondstoffen onderzoek doen en de reflecties op basis van onze bevindingen delen met de beleidsdepartementen. Want alleen met betere informatie kunnen we beleid maken dat niet alleen op papier werkt, maar ook in de praktijk.

Samen met stakeholders naar een sterker beleid

Om onze ambitie, klimaatneutraliteit en groene, toekomstbestendige economie, waar te maken zijn onze stakeholders onmisbaar. Hun inzichten vormen de basis voor onze informatie en signalen. Door vaker met hen in gesprek te gaan over het publieke belang, krijgen we beter zicht op kansen en risico's en kunnen we beleidsmakers beter adviseren.

[1] [Onderzoeksrapport duurzaamheid houtpellets Maleisië NEa | Nederlandse Emissieautoriteit](#)

3.2 Conclusie

Deze Stand van de NEa laat zien dat klimaatinstrumenten werken, maar hun effectiviteit staat onder groeiende druk door:

- Snelle, complexe regelgeving die niet altijd goed uitvoerbaar is.
- Gebrek aan voorspelbaar beleid, waardoor bedrijven minder investeren in verduurzaming.
- Onvoldoende beschikbaarheid van alternatieven, wat kan leiden tot grijze krimp in plaats van groene groei.
- Uitdagingen in het toezicht op lange internationale ketens, waardoor het risico op fraude relatief groot is en de kans op ontdekking relatief klein.

Wat is nodig? Uitvoerbaarheid verbeteren door:

- Voorkomen onnodige complexiteit
- Inzet op goede IT-tools voor naleving
- Meer aandacht voor uitvoerbaarheid in het wetgevingsproces
- Tijdig duidelijkheid en rechtszekerheid bieden aan bedrijven
- Meer aandacht voor EU-brede afstemming van de toezichts- en handhavingspraktijk.

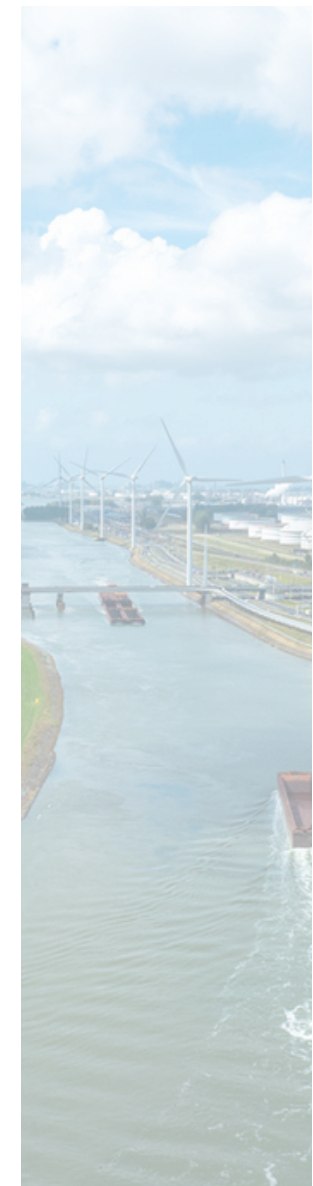
De marktinstrumenten waar we toezicht op houden zijn effectief, als voldaan is aan enkele voorwaarden. Naast uitvoerbaarheid zijn dat:

- Stabiel en voorspelbaar beleid
- Meer doen aan de beschikbaarheid van alternatieven: CO₂-beprijzing alleen is niet genoeg. Investerings in waterstof, biomassa en netinfrastructuur zijn cruciaal.
- Sterkere informatiepositie: meer eigen onderzoek (ook buiten Nederland) en samenwerking met stakeholders om publiek belang beter te borgen.

De NEa neemt hierin een actieve rol:

- Door kritischer te kijken naar de effectiviteit van regels.
- Door samen te werken met bedrijven, kennisinstututen en Europese partners.
- Door concreet onderzoek te doen naar kwetsbaarheden in duurzaamheidsketens.

Klimaatneutraliteit en groene groei zijn alleen haalbaar als beleid niet alleen ambitieus, maar ook uitvoerbaar, stabiel en rechtvaardig is. We zetten ons in om daar, binnen onze bevoegdheden, een kritische en constructieve bijdrage aan te leveren.

Nederlandse Emissieautoriteit
Dutch Emissions Authority

Dit is een uitgave van de
Nederlandse Emissieautoriteit (NEa)

Koningskade 4 | 2596 AA Den Haag
Postbus 91503 | 2509 EC Den Haag
www.emissieautoriteit.nl

Mei 2026